

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๖/๒๕๔๘

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย โดยมีข้อกล่าวหา สรุปได้ว่า หลังจากนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพิทักษ์ไทย (ผู้ถูกร้อง) ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แต่พรรคไทยพิทักษ์ไทย (ผู้ถูกร้อง) ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวนเพียง ๓ สาขา ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร

๒. เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๓ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลห้วยกระเจา อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

๓. เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

จึงเห็นได้ว่า ผู้ถูกร้องตั้งสาขาพรรคไม่ครบสี่สาขาตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และแม้ว่าพรรคไทยพิทักษ์ไทยจะได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและรายงานการรับสมาชิกพรรคอีกสามสาขาหลังจากครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือ

๑. เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลวังฆมฏ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

๒. เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) จำนวน ๗,๐๕๕ คน พร้อมใบสมัครสมาชิกพรรค

๓. เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๑๗/๒๕ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบางม่วง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องก็ยังตั้งสาขาไม่ครบสี่สาขาในสี่ภาคตามมาตรา ๒๕ เพราะผู้ร้องได้พิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ถูกร้องเพียง ๓ สาขา ในสามภาคเท่านั้น ได้แก่ สาขาพรรคลำดับที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี (ภาคกลาง) สาขาลำดับที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และสาขาลำดับที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ (ภาคเหนือ)

ส่วนสำหรับการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดชุมพร นั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่า ชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสาขาพรรคดังกล่าว จำนวน ๒๓ คน ได้แก่ นายศักดิ์ชัย บัวขาวเกาะ นายบุญยืน เกตุพิมล นายนิรัตน์ กายสะอาด นายยัง เกตุพิมล นางวิมลรัตน์ ยังชุ่ม นายประเสริฐ สมทรง นายวิลาศ บัวขาวเกาะ นายสถาพร แก้วสถิตย์ นายสุจิตร คงแก้ว นางสาวบุบผา ไสรส นายจรูญ บางยี่ขัน นางสาววิรัต รักชื่อ นางเพ็ญศรี แซ่เตียว นางสุคนธ์ ชื่อตรง นางสุนีย์ ตระหง่าน นางไสว ปลอดภัย นายประหยัด แซ่เตียว นายอรุณ ปลอดภัย นายแดง ชื่อตรง นายสมบัติ พัฒนแก้ว นายซัด ปลอดภัย นายสุรศักดิ์ ชื่อตรง นายจวน ชนะ ได้ให้ถ้อยคำกับกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพรว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่ลายมือชื่อนั้นเป็นของตนเองเนื่องจากมีตัวแทนของผู้ถูกร้องให้ลงลายมือชื่อในภายหลัง โดยเฉพาะนายศักดิ์ชัย ๑ นายบุญยืน ๑ นายนิรัตน์ ๑ นางวิมลรัตน์ ๑ นายประเสริฐ ๑ นายวิลาศ ๑ นายสถาพร ๑ นายสุจิตร ๑ ผู้ที่ปรากฏชื่อว่าได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคไม่ทราบว่ามิตำแหน่งเป็นกรรมการสาขาพรรค และนายยัง ๑ เจ้าของบ้านซึ่งปรากฏในรายงานการประชุมว่าเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่าไม่อนุญาตให้ใช้บ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งสาขาพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๗ ผู้ร้องจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดชุมพร (ภาคใต้)

ผู้ถูกร้องแจ้งว่าคณะกรรมการบริหารได้อนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ในท้องที่จังหวัดชุมพร ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๗ และได้จัดประชุมสมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคดังกล่าวในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗ ณ บ้านหนองไม้แก่น หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๓๗ คน และที่ประชุมมีมติให้บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร เป็นที่ตั้งสาขาพรรคและเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๘ คน ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุมพร

ตรวจสอบข้อเท็จจริงและได้รับรายงานว่า ชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสาขาพรรคดังกล่าว จำนวน ๒๓ คน ได้แก่ นายศักดิ์ชัย ๑ นายบุญยืน ๑ นายนิรัตน์ ๑ นางวิมลรัตน์ ๑ นายประเสริฐ ๑ นายวิลาศ ๑ นายสถาพร ๑ นายสุจิตร์ ๑ นางสาวบุบผา ๑ นายจรูญ ๑ นางสาววิรัต ๑ นางเพ็ญศรี ๑ นางสุคนธ์ ๑ นางสุนีย์ ๑ นางไสว ๑ นายประหยัด ๑ นายอรุณ ๑ นายแดง ๑ นายสมบัติ ๑ นายชัด ๑ นายสุรศักดิ์ ๑ และนายจวน ๑ ให้ถ้อยคำกับกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพรว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่ลายมือชื่อนั้นเป็นของตนเองเนื่องจากมีตัวแทนของพรรคให้ลงลายมือชื่อในภายหลัง ผู้ที่ปรากฏชื่อ ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคไม่ทราบว่ามีตำแหน่งใด และนายยัง ๑ เจ้าของบ้านซึ่งปรากฏในรายงานการประชุมว่าเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่าไม่อนุญาตให้ใช้บ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งสาขาพรรค ผู้เข้าร่วมประชุมสาขาพรรคจึงมีจำนวนไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๗ (๓๐ คน)

ส่วนการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องว่า นายนิรัตน์ ๑ นายบุญยืน ๑ นายยัง ๑ เข้าประชุมด้วยนั้น ตามการให้ถ้อยคำของนายนิรัตน์ ๑ ในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๗ ซึ่งได้ให้ถ้อยคำต่อกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพรไว้ว่า บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ไม่มีการประชุมแต่อย่างใด และตนไม่ได้เข้าประชุมด้วย นายบุญยืน ๑ ได้ให้ถ้อยคำต่อกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพร ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ว่ามาที่บ้านดังกล่าว เพราะผู้แทนพรรคได้เช่ารถยนต์ของนายบุญยืน ๑ มา และตนร่วมอยู่ในที่ประชุมด้วย ซึ่งการให้ถ้อยคำ เช่นว่านั้นเป็นการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของนายบุญยืน ๑ เพราะในวันดังกล่าวไม่อาจถือได้ว่าเป็นการประชุม แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากสมาชิกไม่ครบองค์ประชุม และยังสามารถให้ถ้อยคำต่อไปว่า การลงลายมือชื่อบางส่วน ได้จัดทำขึ้นในภายหลัง ส่วนนายยัง ๑ ได้ให้ถ้อยคำต่อกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพร ในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ว่าตนไม่ได้เข้าประชุมแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างจึงไม่อาจรับฟังได้ นอกจากนั้น ผู้ถูกร้องยังยอมรับว่ามีผู้มาประชุมเพียง ๑๐ คน อันเป็นความบกพร่องของผู้ถูกร้องเอง นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงเชื่อว่าในวันดังกล่าวไม่มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคแต่อย่างใด เนื่องจากสมาชิกไม่ครบองค์ประชุม ส่วนลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมได้ถูกจัดทำขึ้นในภายหลัง

ประเด็นในการพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้ง

พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ผู้ร้องได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพิทักษ์ไทย เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ถูกร้องมีสาขาพรรคการเมืองเพียง ๓ สาขา คือ สาขาลำดับที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี สาขาลำดับที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น และสาขาลำดับที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทยได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และทำให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งผู้ร้องทราบและส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องทราบ เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

ปรากฏว่า พลตรี หม่อมราชวงศ์วิวัฒน์ จักรพันธ์ หัวหน้าพรรคไทยพิทักษ์ไทย ผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจง ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ ถึงศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ในการจัดประชุมสมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคดังกล่าวในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗ ณ บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีสมาชิกมาร่วมประชุมเพียงเล็กน้อยประมาณ ๑๐ คน เนื่องจากฝนตก บ้านสมาชิกผู้ห่างไกล โดยมี นายบุญยืน ฯ นายนิรัตน์ ฯ นายยัง ฯ เข้าร่วมประชุมด้วย และรับว่าเป็นความบกพร่องของผู้ถูกร้อง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องยอมรับข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่จังหวัดชุมพร ซึ่งอยู่ในภาคใต้ อันทำให้พรรคไทยพิทักษ์ไทย มีสาขาพรรค

ไม่ครบสี่สาขาในสี่ภาคตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย กรณีจึงมีเหตุที่จะยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้สั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ